

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon tilanne- ja kehityskuva

Aluekehittämisen
keskusteluita 2025 varten

Satu Vehreävesa
aluekehitysjohtaja

Tietoa
Taitoa
Tekoja

ÄLYKÄS ERIKOISTUMINEN

Ilmasto, kiertotalous ja kestävä kehitys

ICT ja digitaalisuus

Osaaminen ja työvoima

Hyvinvointi ja kulttuuri

Innovaatiot, yrittäjyys ja kasvu

Saavutettavuus ja aluerakenne

Kone- ja
energia-
teknologia

Metsä-
teollisuus

Elintarvikkeet

Hyvinvointi-
teknologia

Matkailu

Älykäs
vesijärjestelmä

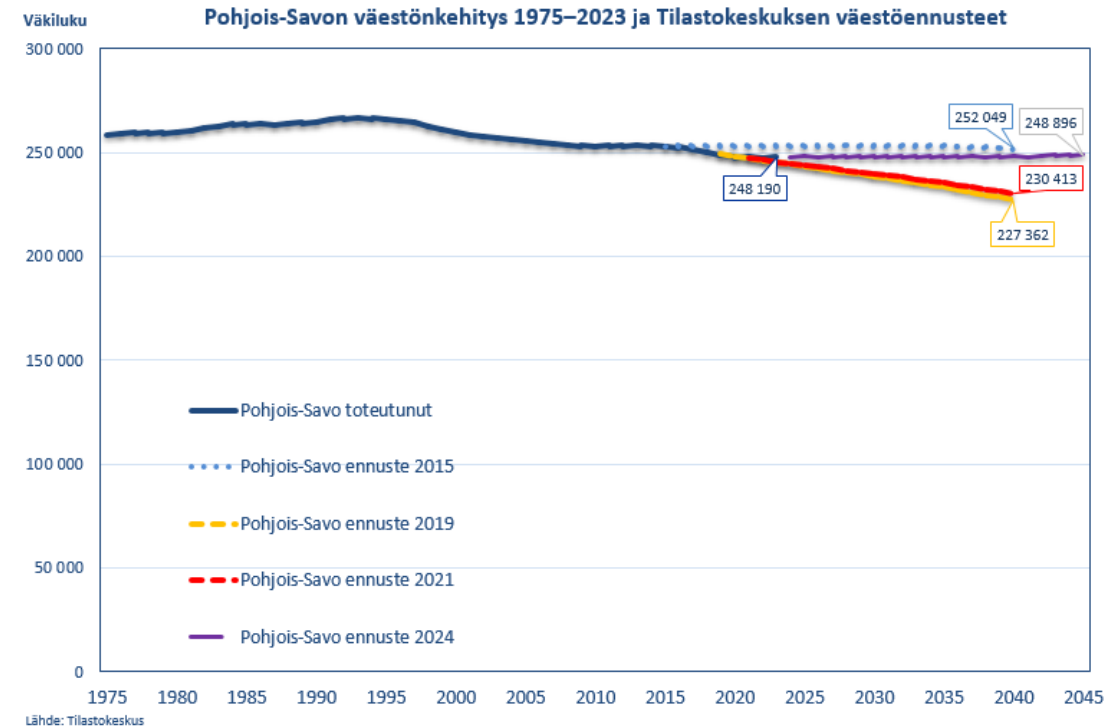

Biojalostus

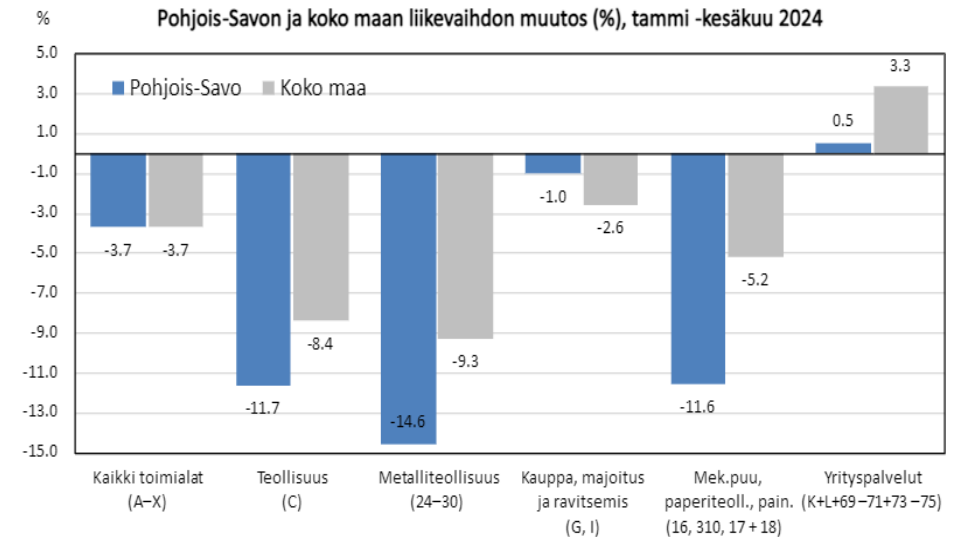
1. Väestönkehitys

- **Ennakkotietojen mukaan Pohjois-Savon väkiluku kasvoi tammi-lokakuussa vuonna 2024**, mutta kasvu on pääasiassa nettomaahanmuuton (1 650 henkeä) ansiota. Kuntien välinen nettomuutto muualta Suomesta matalaa, mutta kokonaisuudessaan positiivisen puolella (48 henkeä).
 - Tilastokeskuksen uusimmassa vuoden 2024 väestöennusteessa Pohjois-Savon väkiluvun ennustetaan kasvavan 0,3 % vuoteen 2045 mennessä.
 - Väestönkasvu ja positiivinen muuttoliike koskettavat pääasiassa Kuopion seutua, muilla seuduilla väestö ei kasva ja muuttoliike on suuntautunut pois päin
- **Syntyvyys on edelleen erittäin matalalla**, mutta kuolleisuus hieman vähentynyt vuoden takaiseen verrattuna, luonnollinen väestönlisäys -1 040 henkeä.
 - Alhainen syntyvyys ja väestön ikääntyminen laskevat työvoiman tarjontaa ja nostavat vanhushuoltosuhdetta.
- Tärkeää on **työikäisen väestön houkutteleva Pohjois-Savoon** ja sen pitäminen täällä.
 - Opiskelijoiden ja kansainvälisten osaajien työllistymiseen täytyy panostaa, yksi keino olisi harjoittelupaikkojen lisääminen.

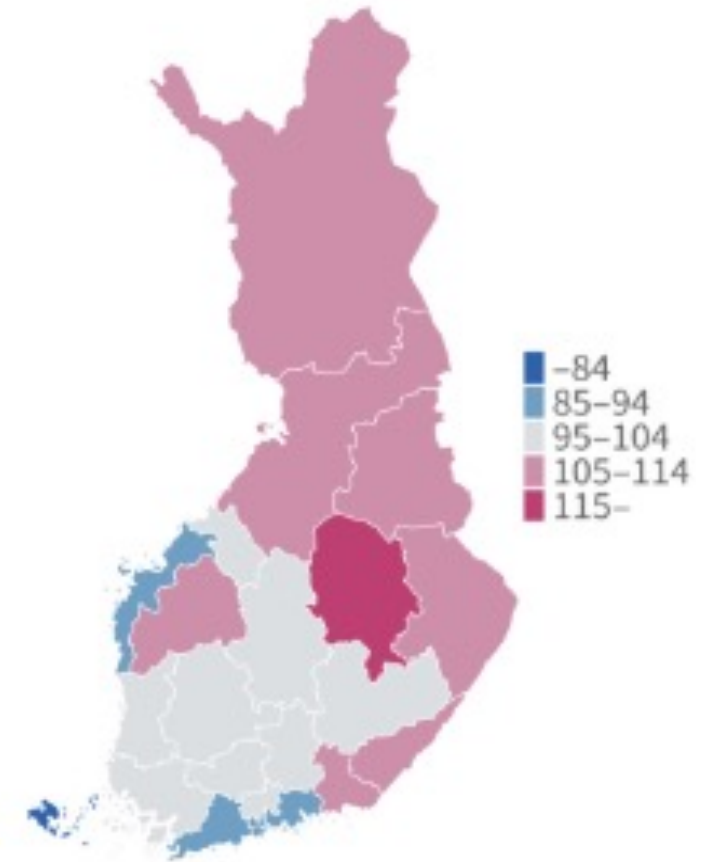
2. Kestävä elinvoima ja investoinnit

- Pohjois-Savon **elinkeinoelämän vahvuuksia ovat monialaisuus ja eri seutukuntien kansainväliset vientiyhteydet**.
- Kuopion alueen kauppakamarin tekemän selvityksen mukaan maakunnan yritysten **investointipotentiaali on 13,1 MRD €** v. 2035 mennessä, suurimmat investointisuunnitelmat vuosille 2024–2030.
 - Kauppakamarin selvityksen mukaan myös maakunnan yritysten **TKI-investoinnit ovat 1,15 MRD €** v. 2035 mennessä, alueella on tunnistettu toimia, joilla TKI-menojen osuutta BKT:stä voidaan kasvattaa kohti valtakunnallista 4 % tavoitetta.
- Suurimmat **uusiutuvan energian uudet investoinnit ja vihreän siirtymän hankkeet** liittyvät biokaasun tuotantoon, tuulivoimaan ja aurinkovoimaan, selvitysten mukaan investointipotentiaali noin **4,1 MRD €**.
 - Ylä-Savoon suunnitteilla biokaasulaitosten keskittymä, lisäksi Pohjois-Savoon on suunnitteilla noin 20 uutta tuulivoima-aluetta ja yli 20 teollisen kokoluokan aurinkovoimalaa, vedyntuotannon potentiaalia selvitetään.
- Alkuvuonna 2024 Pohjois-Savon yritysten liikevaihto laski 3,7 % ja vienti laski 11,1 %, palkkasumma kasvoi 1,6 %.
- **Liikevaihdon lasku ei poikkea koko maan yleisestä talouskehityksestä**, vaikka Pohjois-Savossa liikevaihto laski lähes kaikilla toimialoilla enemmän verrattuna koko maan vastaavien toimialojen liikevaihdon muutokseen.
 - Viennin laskuun vaikuttaa erityisesti metsäteollisuuden ja rakentamisen heikko suhdanne.
- Työmarkkinoiden suurimmat haasteet liittyvät **osaavan työvoiman saatavuuteen** (kohtaanto-ongelma).

3. Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt

- Pohjoissavolaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä osallisuuden vahvistamisessa on parannettavaa.
- Pohjois-Savossa **kokonaissairastavuus on maan korkein**, mikä selittyy mielenterveys- sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien korkealla ilmaantuvuudella.
 - Työkyvyttömyys on toiseksi suurta maakuntien vertailussa ja siihen vaikuttavat mm. työttömyys, taloudellinen tilanne ja koulutustaso sekä terveyspalvelujen saatavuus.
- Osallisuutta tunnetaan jonkin verran enemmän kuin muissa maakunnissa, mutta toisaalta **yksinäisyys on lisääntynyt**.
- Lapset, nuoret ja aikuiset liikkuvat enemmän kuin aikaisemmin ja **nuorten raittius on lisääntynyt**, mutta ravitsemus ja uudet nikotiinituotteet herättävät huolta.
- Tärkeää on terveyttä edistävien toimien toteuttaminen ja resurssien lisääminen sekä palveluihin että tutkimustyöhön.

[Kansallinen terveysindeksi 2020–2022 - THL](#)

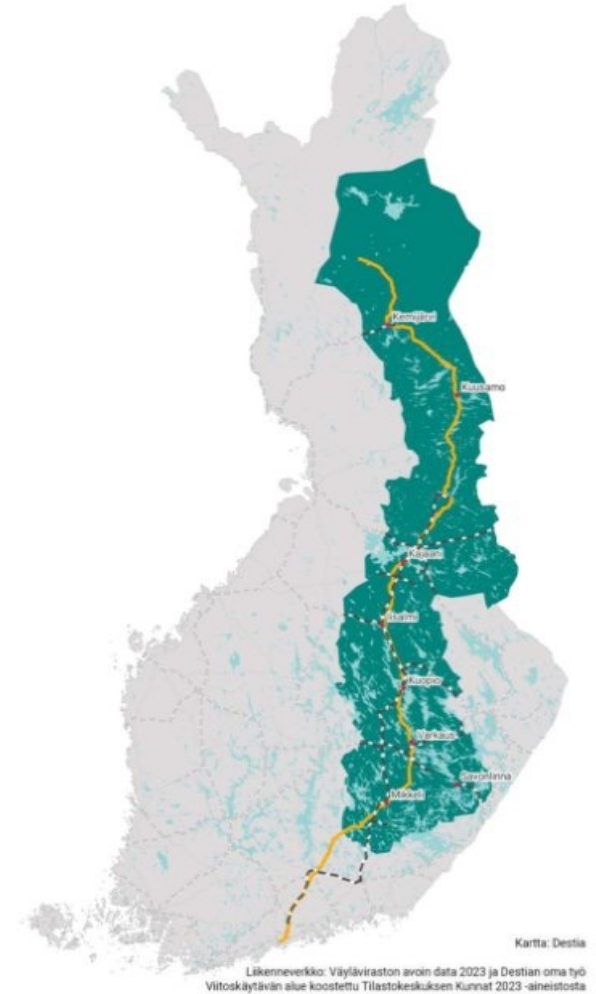

Pohjois-Savon liitto

4. Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto (1/2)

Aluerakenne ja saavutettavuus

- Pohjois-Savon aluerakenteen ydin muodostuu **kolmen kaupunkiseudun – Iisalmen, Kuopio-Siilinjärven ja Varkauden – nauhamaisesta rakenteesta valtatie 5:n ympärillä.**
- **Liikenneverkkojen kehittäminen on jäänyt koko Itä-Suomessa jälkeen** Länsi- ja Etelä-Suomeen verrattuna, kriittistä korjausvelkaa rata- ja tieinfran päällysteiden ja rakenteiden lisäksi silloissa.
 - Kiireisimmät parantamis- ja kehittämistarpeet ovat Savon radalla ja poikittaisradoilla sekä valtateillä 5 ja 9.
- Muuta maata heikommat liikenneverkot ja niiden huonontuva käytettävyys **heikentävät paitsi henkilöliikenteen sujuvuutta, mutta myös elinkeinoelämän toiminnan edellytyksiä ja huoltovarmuutta.**
- Myös **kiinteän laajakaistan saavutettavuus** (72 %) oli vuonna 2023 heikompi koko maan tasoon (83 %) verrattuna.
 - Toimintavarmat ja nopeat tietoliikenneyhteydet ovat yhä tärkeämpi elin- ja vetovoimatekijä, kehittämiseen tarvitaan julkista tukea.

4. Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto (2/2)

Ilmastonmuutos ja ympäristö

- Pohjois-Savon ELY-keskus koordinoi hankkeissaan ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman ja luonnon monimuotoisuusohjelman laadintaa.
- Pohjois-Savon alueen **kasvihuonekaasupäästöt ovat viime vuosina olleet lievässä laskussa** ja kokonaispäästöt ovat laskeneet 43 % (v. 2007–2022), mutta ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi päästöjä täytyy silti edelleen vähentää.
- **Uusiutuvan energian osuus** primäärienergiankulutuksesta oli 54 % v. 2020, turpeen käyttö on vähentynyt.
 - Lisääntyvä puuperäisten polttoaineiden käyttö voi aiheuttaa haasteita metsien kestäväälle käytölle.
- **Metsien vuosikasvu on naapurimaakuntia suurempaa, mutta myös hakkuumäärät ovat suuria** → joka vuosi ollaan lähellä tilannetta, jossa metsää hakataan enemmän kuin se kasvaa.
- Metsien suojeltu pinta-ala on naapurimaakuntia pienempi, mutta yksityismailla metsien *vapaaehtoisen* Metso-suojelun osalta on saavutettu v. 2025 päättyvän kauden tavoitteet → maakunnassa olisi enemmänkin halukkuutta suojeluun, mutta valtion suojelurahoitus ohjataan Etelä-Suomeen.
- Kehityskuva on lähivuosina haastava; tärkeää on luonnon monimuotoisuuden, ilmastotyön ja luonnonvarojen kestävä käytön tiivis nivominen yhteen.

Pohjois-Savon liitto